

NARODNI DNEVNIK

Ishaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.638.

„Naš Beograd.“

Jugoslovenski Lloyd piše:

Ne nekaj, temveč že mnogo je gnilega in bolnega v Beogradu. Nacionalno najbolj čisti in najbolj nesebični državljani te države, ki so dosedaj v interesu narodnega edinstva, ugleda države in v upanju, da bo vendar enkrat bolje, molčali in mnogo tega premolčali, so prišli sedaj do trdega prepričanja, da so se vse njih nade izjalovile. Vsak dan je hujske in vsak dan dokazuje, da Beograd — in tu mislimo na onih gornjih deset tisoč — ni sposoben, ne zna, ne more in noče konsolidirati te države. Nesposobnost, povečana z najnižjim egoizmom, a obe te lastnosti odete v lahke in malo vredne stanjole nacionalnega šovinizma in že do smešnosti povzdignjenega večnega izprisanja junaštva — to oboje vlada v tej državi in monopolizira vse, kar pomeni — zarado.

Narod in njegove razne pokrajine se zvijajo pod bremenom davkov in dajatev; kmetijstvo, temelj gospodarstva, se nahaja v krizi; trgovina, obrt in industrija propadajo: vedno večja je brezposelnost in narod se izseljuje — skratka povsod brez ozira na stranke in plemena vlada nezadovoljnost, a Beograd, vladajoči Beograd nima za to ne smisla ne čuta, ker njemu gre dobro, on dela in zasluži... Ta vladajoči Beograd sedi na vladi, privilegiran je v naših tujih predstavništvih, neomejeno vlada v Narodni in Hipotekarni banki, on je privilegiran pri državnih dobavah in delih. Beograd daje in prejema koncesije in požira provizije; on posreduje in pri tem zasluži; v njem se vrše »šapovic« dobivajo premoženja in kariere na podlagi kumstva, sorodništva in drugih čistih in nečistih »patriotskih zvez«. Skratka: Beograd misli, da je on država ali vsaj, da država obstoji samo zato, da jo more on izkoriščati, kakor hoče.

Ampak tega je že preveč! Tako ne sme biti in tej praksi se mora z vsemi sredstvi narediti konec in to brez ozira na farizejsko zavijanje oči in kričanje beograjskih »patriotov«. Najpoštenejši državljani te države morajo v sebi zatreti vse sentimentalnosti, ki so jih gojili celo do takšnega Beograda. V tem morajo postati složni vsi Srbi, Hrvati in Slovenci, ki vidijo v naši kraljevini nekaj višjega in boljšega, kakor pa gotovih beograjskih deset tisoč...

To smo smatrali za potrebno, da napišemo, ker so zadnji dnevi pokazali nekatere pojave, da je naš Beograd bolan in da ga je treba zdraviti, ker drugače preti iz njega nevarnost za državo in narod, zlasti pa za gospodarstvo, ki je glavni stebel vsake države.

Finančni minister je obljubil, da se bodo mogli 20-odstotni boni, ki so bili odvzeti ob priliki žigosanja kronskih bankovcev, uporabljati pri plačevanju davčnih zastankov, a v Beogradu so že zagnali krik, da hoče država podariti »prečanom 320 milijonov dinarjev. Ali ni to predrznost prve vrste, vprašamo vso javnost, kermenda vendar ni treba stvari dati še drug komentar.

Notranjo ureditev nove palače parlamenta se daje Nemcem, ker se v gotovih beograjskih krogih takole modruje: »Mi v Beogradu in Srbiji nimamo svojih podjetij, da to izvrše, pa bi ves zaslužek odšel v prečanske kraje. Bolje je zato dati posel Švabom, ker potem se bo že našel kak način, da bo vsaj kakšna para kani- la v beograjski žep...« Da pa se omalo- važujejo prečanski industrialci in prečanska sposobnost, je treba iz merodajnega mesta, iz ministrstva za javna dela ponižati to sposobnost in njih izdelke, ki jih sicer izvažamo, ter jih proglasiti

Seja zakonodajnega odbora.

Beograd, 5. marca. Včeraj popoldne ob 5. se je vršila seja zakonodajnega odbora. Diskutiralo se je o redakciji člena 14. zakona o centralni upravi. Pri tem členu so bili predlagani 3 amandmani dr. Laze Markovića, dr. Triljevića in Moskovljevića.

Prvi je govoril Juraj Demetrović, ki izvaja, da se je pričakovalo, da bomo čuli pred prehodom na dnevni red mišljenje ministra za izenačenje zakonov, ki naj bi obrazložil izpremembo svojega postopanja na zadnji seji. Pričakoval sem, da bo danes minister povzel besede in da se bo opravičil, zakaj ne izvaja nikakih konsekvenc in ali pomeni to nadaljevanje dosedanjega držanja kraljevske vlade, da se ona odreka parlamentarnemu redu in ne respektira votuma parlamentarnega telesa, ali pa to pomeni kaj drugega in ali more minister objasniti tako svoje postopanje. Podčrtavam, da je bil ta votum nezaupnica in smatram, da je neparlamentarni čin, ako vlada ne izvaja posledice.

Minister dr. Vasa Jovanović pravi v svojem govoru, da je zakonodajni odbor ob tej priliki šel preko prakse, ki obstoja v tem, da odbor predlog zakona, ki pride predenj, podvrže predhodnemu delu v sekciji, ki se odbere iz sredine samega zakonodajnega odbora. Dejstvo samo, da ni zakonodajni odbor ob tej priliki tako postopal, znači, da opravljamo v zakonodajnem odboru posel, ki bi ga morala vršiti sekcija. To pa zopet pomeni, da mora imeti tak zakonodajni odbor pri svojem delu mnogo več elastičnosti, kakor bi je moral imeti, ako bi bila

predhodna dela izvršena v sekciji in zato sem na prošli seji zahteval odmor, da se sporazumemo o novi redakciji člena. In predsednik je opustil ono, kar se običajno stori, kadar gre predlog skoz sekcijo. Kakor se navadno zgodi, je minister zaprosil drugo večino, da se umakne z njim v stransko sebo in da se sprejme resolucija o členu, ki je bil v diskusiji. In na koncu koncev je tako, kakor mi hočemo, ker nikar ne pozabite, da imamo mi večino.

Za njim govori dr. Šuperina, ki naglašja, da je iznenaden glede pojmovanja ministra o njegovem položaju in njegovi dolžnosti. Ako bomo tako umevali parlamentarizem, potem ne velja nič nobeno glasovanje niti v skupščini. Ta odbor je narodna skupščina, ker mi nadomeščamo narodno skupščino. In ako minister proglašja, da oni manjšina ni bila manjšina, potem neha parlamentarizem.

Za dr. Šuperino govori Sr. Budisavljević in Dobić. Potem povzame Vasa Jovanović zopet besedo in pravi, da vlada ne dela vprašanja o oni odredbi zakonskega načrta, ker bi jaz, ako bi vlada na te odredbe vezala vprašanje zupanja, to takoj povedal in bi nedvomno po takem vctumu moral izvajati posledice.

Popović pravi, da je za zakonodajni odbor taka izjava ministra merodajna in se more sedaj preiti na dnevni red. Potem govori Demetrović, Šuraković in Moskovljević o členu 14 in je bil na koncu člen 14 prestiliziran in sprejet pri glasovanju. Nato se je razpravljalo o členih 16 in 17, nakar je bila seja zaključena. Prihodnja seja se odredi pisмено.

NEZADOVOLJNI RADIKAL DRAGOVIC.

Beograd, 5. marca. Včeraj popoldne je Miljutin Dragović izjavil, da je zahteval, naj se skliče bodisi širši bodisi ožji odbor radikalne stranke, da sklepa o delu, napredku in širjenju radikalne stranke. Stori sem svoje in sedaj čakam odgovora. Oni naj pazijo, kaj bodo odgovorili. To, kar sem napisal, ni samo moje delo, temveč tudi delo mojih prijateljev. Mi ne moremo čakati, da krijemo s svojimi imeni one, ki spravljajo državo in narod v vedno težjo situacijo. Stori bomo vse, pa naj nas bo kolikor koli že, da rešimo čast radikalne stranke. Isto stališče zavzema še nekoliko Dragovićevih prijateljev in se more konstatirati, da obstoja v radikalnem klubu večja odločnost pri nezadovoljnih radikalih, kakor dosedaj. So nekateri, ki enako ko Laza Šuraković, ugovarjajo zakaj se je že ob priliki obtožbe HSS dopustilo, da se je situacija izvedla v korist Bože Maksimovića in zakaj niso takoj zahtevali, da odstopi. Čeprav se je to zgodilo takrat in se je to opustilo, pa se absolutno ne sme opustiti o drugi priliki, to je o priliki obtožnice demokratske zajednice.

za slabe. Ali ni to škandal, ki bi v drugi državi rodil tako ogorčenje, da bi bila omajana sama vlada. Toda pri nas je vse mirno. Celo večina beograjskega tiska, ki je sicer vajena, da bije plat zvona, je v tem vprašanju izredno pasivna.

To sta samo dva izgleda, a jih je brez števila od prej in iz najnovejše dobe. Ali je potem čudno, če se vrše že javni shodi ogorčenih obrtnikov in delavcev, kakršni so bil včeraj v Zagrebu in na katerem so padale težke besede na naslov Beograda. Teh šodov bo še več in tudi treba je, da jih bo, ker je že mnogo gnilega in bolnega v našem Beogradu.

GLAVNI PROSVETNI SVET.

Beograd, 5. marca. Seja glavnega prosvetnega sveta bo prihodnjo nedeljo. Pretresala bo načrt zakona o ureditvi glavnega prosvetnega sveta, ki je bil izdelan za časa Narodnega bloka. Na zadnji seji prosvetnega sveta so bile določene komisije strokovnjakov, ki bodo pregledali današnji naučni program za osnovne šole in predlagali izpremembe in dopolnitve.

DR. LAZA MARKOVIĆ NA DUNAJU.

Dunaj, 5. marca. Sem je prispel dr. Laza Marković na svojem potovanju po Evropi. Nekemu dunajskemu novinarju je izjavil, da je zadovoljen s svojim uspehom v Budimpešti in da polaga Madjarska veliko važnost na prijateljske odnose z Jugoslavijo.

AMANDMANI K NOVEMU PRORAČUNU.

Beograd, 5. marca. V ministrstvu financ je odrejena konferenca vseh načelnikov oddelkov pod predsedstvom ministra. Na tej konferenci se bo razpravljalo o amandmanih k proračunu.

PRED SKLENITVIJO ZVEZE Z GRŠKO?

Beograd, 5. marca. Glede na pogajanja, ki se vodijo med Grško in našo državo o sklenitvi zveze je bil sinoči grški poslanik pri pomočniku ministra zunanjih poslov Jovi Markoviću. Izrazil je v svojem imenu in v imenu svoje vlade veliko zadovoljstvo zaradi obnove pogajanj. Naša vlada stoji na stališču, da se ta pogajanja ne morejo vršiti preko grškega poslanika v Beogradu, temveč je treba počakati, da pride v Atene naš poslanik Tiča Popović. Sicer pa je razpoloženje za ta pogajanja na obeh straneh zelo povoljno in se je nadejati, da bo prišlo do sporazuma. A vse to je največ odvisno od Grške.

Seja hrv. seljaškega kluba.

Beograd, 5. marca. Na popoldanski seji HS luba pod predsedstvom Preke se je nadaljevala diskusija o politični situaciji. Govorili so Pavle Radić, Neudorfer in drugi. Predini člani kluba so govorili o prilikah v svojih krajih. Seji je prisostvoval tudi Pasarić, ki je prišel iz Zagreba s posebnimi instrukcijami Stjepana Radića in obvestil klub o stališču Stj. Radića glede na današnje prilike.

UZUNOVIĆ SE VEDNO BOLAN.

Beograd, 5. marca. Andra Petrović je pri odhodu iz predsedništva vlade izjavil novinarjem, da predsednik vlade Nikola Uzunović tudi danes ne bo prišel v kabinet, ker ima še mrzlico in mora ostati doma.

MARKO TRIFKOVIĆ OZDRAVEL.

Beograd, 5. marca. Včeraj popoldne je prejel predsedništvo narodne skupščine sporočilo, da pride Marko Trifković danes v skupščino. Trifković je popolnoma ozdravel in bo danes prevzel svoje posle.

NAŠE ZBLIZANJE Z RUSIJO.

Beograd, 5. marca. Kakor se doznava iz zanesljivega vira, naše ministrstvo zunanjih poslov resno obravnava vprašanje zblizanja z Rusijo. — Neki osebi je že poverjena ureditev materiala, da se zboljšajo naši odnosi z Rusijo.

POLOŽAJ PRED ŠANGAJEM.

London, 5. marca. Po najnovejših vesteh iz Šangaja raste število kantonske vojske neprestano. Po zatrevanju lista »Daily Telegraph« je v kantonski vojski nad 2000 oficirjev.

Šangaj, 5. marca. Po zadnjih vesteh s fronte se je stanje nenadoma poslabšalo in se je izjalovila nada, ki se je polagala na pomoč šantunške vojske. Kantoncem se je posrečilo, da so šantunške oddelke, ki so prispeli pred Šangaj, odrezali od njihove baze. Istočasno pa vojska šangajskega guvernerja popolnoma razpada. Potemtakem bo branilo Šangaj 8 bataljonov Angležev, 1300 angleških dobrovoljcev, 1000 mornarjev, 180 Italijanov, medtem ko bo 1000 Japoncev, 800 Amerikancev in 800 Francozov ostalo v rezervi.

Pariz, 5. marca. Član kontrolne komisije Coumin Faulice, ki potuje v politični misiji po evropskih glavnih mestih, je izjavil francoskim novinarjem, da bo padel Šangaj brezpogojno v roke Kantoncem, katerim se je sedaj pridružilo 12 provinc z več ko 200 milijonov prebivalcev.

BOLJŠEVIŠKA NEVARNOST NA MADJARSKEM?

Budimpešta, 5. marca. Dopisni urad javlja, da so mnogi poslanci na konferenci vladne večine zahtevali, da se ukrenejo ostre odredbe proti boljševiskemu rovarstvu. Minister notranjih del je izjavil, da ni nikakih razlogov za resno bojazen in da se boljševiski načrti ne morejo uresničiti na Madjarskem. Minister je rekel, da gre za vprašanje celega sveta in ne Madjarske, ki je bila antemurale krščanstva proti nekrščanstvu. Tako se hoče tudi sedaj boriti proti boljševiski nevarnosti, a jo morajo pri tem podpirati tudi druge države.

GRADJANSKI ZOPET TEPEN.

Kairo, 5. marca. Nogometna tekma med Gradjanskim in Kairo je končala z rezultatom 2:3 v korist Kaira.

(Konec.)

Upravne težkoče naših zdravstvenih zavodov.

Po čl. 107 finančnega zakona za proračunsko leto 1926-27 se morajo vzdrževati bolnice v Sloveniji iz lastnih dohodkov, dočim so imeli v prejšnjih proračunskih razdobjih posamezni zavodi svoj proračun in so vse dohodke odvajali državni blagajni.

Proračunsko stanje naših bolnic je bilo tedaj, v prejšnjih razdobjih dokaj ugodnejše, ker so razpolagale s stalno dotacijo in je vse oskrbe — stalno in nestalno — plačevala država.

Oglejmo si nekoliko podrobneje lastne dohodke bolnic, da bomo lažje razumeli dejstvo tega prisiljenega samovzdrževanja.

Edin dohodek bolnice obstoji v oskrbninah. Drugih dohodkov zavodi sploh nimajo. Oskrbnine plačujejo bodisi oskrbovanci sami bodisi zavarovalne ustanove, za ubožne, plačila nezmožne državljanke pa je dolžna iste poravnati država. Država mora kriti oskrbino tudi za državne uslužbenke in bolnike, ki se zdravijo radi določenih akutno-nalezljivih bolezni, brez ozira na njihovo premoženjsko stanje.

Če bi vsi oskrbovanci sproti plačevali oskrbne stroške, vsak zam zase, in bi bila oskrbnina določena tako visoko, da bi res krila celokupno potreščino za en oskrbni dan, potem bi bilo samovzdrževanje iz oskrbnin naravnost idealno in edino na mestu. Samoplačnikov pa je v obstoječi gospodarski in iz nje izvirajoči denarni krizi sila malo in postajajo vedno redkejši.

Istotako zastajajo tudi zavarovalne ustanove s plačilom oskrbnin, ker podjetja ne plačujejo redno predpisanih prispevkov. Izlirjanje oskrbnih stroškov za bolnike, za katere jih mora po zakonu radi siromašnosti ali drugih okoliščin plačevati država, je pa tako počasno, da se po večini zavleče za več mesecev. Za vsakega posameznega bolnika mora uprava potem dolgotrajnega pisarjanja ugotoviti vse domovinske in premoženjske okoliščine, predno oskrbni spis dozorji in ga je moč predložiti v poravnavo. Državna blagajna pa navadno zopet nima denarja; počasni zmanjka vsled prenizke postavke v proračunu tudi kredita, tako da zavod sploh ne prejme dohodkov, s katerimi naj bi se vzdrževal.

Za invalide in sirote, ki se v velikem številu zatekajo v bolnice in potrebujejo po večini dolgotrajnega zdravljenja, sploh nihče ne povrača oskrbnih stroškov, temveč oskrbovanje se vrši na stroške zavoda, v katerem se nahajajo. Država zavrača plačilo teh stroškov iz razloga, ker plačuje zavodne zdravnike in uradništvo. Ta razlog je seveda nekam čuden, saj država plačuje stalno nameščeno oskrbo po vseh državnih uradih in ustanovah.

Iz navedenega je jasno razvidno, da naši zavodi v obsejnih razmerah s svojimi dohodki ne morejo niti životartiti, še manj pa svojemu visokemu zvanju primerno živeti.

Oskrbna taksa v bolnicah v Sloveniji je določena na Din 30 dnevno, medtem znašajo stroški za en oskrbni dan vseh šest nestalnega osebja, a ne vračunavši prejemkov stalnega osebja 34 Din. Prehrana sama tvori v tej svoti razmeroma malo postavko, veliki so pa povprečni

stroški za zdravila, kurjavo, inventar, režijsko osebje itd.

Oskrbnina je tedaj nižje določena, kolikor pa izkazuje faktično potreščino, radi česar je brez ozira na dejstvo, da se niti ta prenizka oskrbnina ne plačuje redno, finančni položaj naših bolnic nevzdržljiv in mora voditi do neizbežne katastrofe. Uprave zavodov pri vsej svoji trudoljubnosti, iznajdljivosti in požrtvovalnem delu ne morejo delati čudežev.

V interesu našega obubožanega ljudstva je, da se oskrbna taksa v bolnicah ne dvigne v izmeri, kot jo izkazuje potreščina za en oskrbovalni dan. Oskrbnina naj bi se ne zvišala, pač pa naj bi država ali samoupravna oblast krila iz svojih sredstev razliko med oskrbino in faktičnimi stroški. Ista oblast naj bi tudi povračala vse neplačane oskrbne stroške na temelju mesečnega izkaza oskrbnih dni, tako da bi uprava, ki radi sproti gotovino za tekoče potreščine, ne zašla nikdar v denarne težkoče, ki izredno ovirajo smotreno gospodarstvo.

Se enostavnejša je pa druga pot, ki bi bila tale: Bolnice dotira oblast, ki so ji podrejene v polni izmeri zavodne potreščine. Uprave zavodov izterjujejo oskrbino po najboljši volji in možnosti od oskrbovancev in jo predodkazujejo oblasti, ki jih dotira, ali pa te dohodke kontokurenčno obračunavajo.

Zavod, ki ne razpolaga z najpotrebnejšimi finančnimi sredstvi, ne more prosperovati. Blaginja našega ljudstva je v toliki meri odvisna od vzornega poslovanja bolnic in zdravstvenih zavodov sploh, da zahteva interes ljudstva, pa tudi korist države čimprejšnjo rešitev in popolno izpremembo navedenega nevzdržnega stanja. Preti nam opasnost zatvoritve bolnic v Sloveniji, kar bi pomenjalo pravo evropsko sramoto, ki nam pa ne odide, če ministristvo narodnega zdravja ne stavi takoj na razpolago potrebnih dodatnih kreditov.

P. S. V časopisih je bilo čitati, da nameravajo postaviti v Beogradu »Panteon«, ki bi stal 200 milijonov dinarjev. Ali bi ne bilo veliko bolje poprej skrbeti za žive, ker mrtveci res lahko še — čakajo.

II.

Neinformirana javnost je običajno nunenja, da pomenja prehrana bolnika najpomembnejši izdelek med stroški, ki jih povzroča njegovo zdravljenje v kakem zdravstvenem zavodu. Temu pa ni tako.

Na prehrano samo odpade namreč n. pr. v splošni bolnici v Ljubljani le dobra četrtina povprečnih stroškov, ki jih mora zavod kriti za vsak skrbni dan.

Splošna bolnica v Ljubljani ima 738 bolniških postelj. V zavodu se je oskrbovalo tekom l. 1926 po 603 bolnikov na dan. Ker odpade precejšnje število postelj na infekcijski in neurološko-opazovalni oddelek, ki so na razpolago le za gotove bolezni, je bil tedaj zavod stalno prenapolnjen.

Število bolniško oskrbnih dni v splošni bolnici v Ljubljani v l. 1926 znaša 220.059. Povprečni stroški za en oskrbni dan vseh šest stalnega osebja, uradnikov in drugega stalno nameščenega osebja, znašajo skoro 42 Din medtem ko stane

hrana za 1 bolnika le 10.80 Din na dan. Vse stroške izvemši plače stalnega osebja, ki ga plačuje država, mora zavod kriti iz svojih sredstev. Če odbijemo plače stalnega osebja od sumarnega potroška za 1 oskrbni dan, potem stane vsak bolnik upravo bolnice okroglo po 34 Din dnevno. Vprašamo se, odkod tako veliki stroški? Oglejmo si jih pobližje vsaj v najvažnejših točkah!

Poleg prehrane so za bolnika najvažnejša potreščina zdravila in obvezila, ki stanejo porazdeljena na 1 bolnika in 1 dan po 4.20 Din. Brez tega izdatka je samoposebi umevno zdravljenje nemogoče.

Zavod je treba kuriti in razsvetljevati. Stroški za kurivo in razsvetljavo znašajo po 5.10 Din za oskrbni dan.

Bolnik je dalje potreben postrežbe. Osebo, ki mu je poverjena strežba in nega bolnikov, mora biti plačano in oskrbljeno s hrano in stanovanjem. Tudi skupne stroške za to osebo moramo porazdeliti na število oskrbnih dni in ti stroški znašajo po Din 7.50 za oskrbni dan.

Vsak bolnik mora dobiti svoje perilo.

Svetosavska proslava v Parizu.

Pariz, 28. februarja 1927.

Tradicionalna svetosavska proslava je našim študentom v tujini nadvse pomemben dogodek. Vsaj enkrat v letu prihite med rojake tudi tisti člani jugoslovanske kolonije, ki se ne udeležujejo ozkih študentskih kavarniških sestankov, da se v društvu rojakov in francoskih prijateljev vsaj za eno noč prepušče domovini.

Radi neprilike, v katerih se je nahajalo »Društvo jugoslovanskih visokošolcev v Parizu« je bila svetosavska proslava preložena za cel mesec in se je vršila šele večeraj (27. februarja 1927) pod predsedstvom g. Maurice Bokanowskega, ministra za trgovino, industrijo, pošte in telegraf in v prisotnosti našega pariškega poslanika g. Spalajkovića. Zito in kolač je blagoslovil predstojnik ruske cerkve arhiepiskop Jakov Smirnov. Prireditev je nad vse pričakovano dobro uspela. Odbor društva gotovo ni računal na tako številni obisk, ker se je prostorna dvorana Al-mey Square Repp izkazala za mnogo premanjho in je moralo mnogo posetnikov oditi.

Ker se je mudil g. minister Bokanowski radi važnih poslov v Lyonu, ga je zastopal na proslavi njegov kabinetni šef, ki je ugodoma iznesel v vznešenih besedah historijo in pomen sv. Save in ob tej priliki poudaril tudi tradicionalno prijateljstvo Francije in Srbije oz. Jugoslavije. Naš poslanik g. Spalajković nam je tudi govoril o misli sv. Save in njegovega novodobnega vrstnika Strossmayerja. Obenem se je zahvalil zastopniku ministra za tople besede in nazdravil Franciji. Besedo je povzel tudi podpredsednik »Društva jugoslovanskih študentov v Parizu« g. Bulat. Funkcije »domaćina« pa je izvrševal univ. prof. g. Emile Hauman.

Zanimiv je bil artistični del prireditve. Gospa Claire Hugont, profesorica na »Scola cantorum« nam je zapela nekaj srbskih narodnih pesmi. G. Aca Stanković je izvajal na violini nekaj svojih, prvič predvajanih skladb. Živahen aplavz je doživel trio g. Dečija: Večer na jugoslovanski vasi. Flauta g. Marinković, violina g. Stanković in piano g. Dec. Vendar se vse to ni povzpelo mnogo nad povprečnost in šablono sličnih akademij. Iz te povprečnosti pa sta nas iztrgala s svojim nastopom naša plesalka gđ. Lydia Wisiakova in g. Vaelav Vlček, ki sta se blagohotno odzvala prošnji društva. Najprej sta izvajala ples, našadniran na podlagi muzike Skerjancevega »Lento orientale«. Tako kompozicija kakor izvedba plesa pričata jasno o visoki umetniški kvalifikaciji obeh plesalcev, ki sta si v tujem svetu priborila že toliko priznanja. Vse to, kar nam pove omenjena Skerjanceva skladba sta doživela po svoje in to doživetje prelila v svoj ples. Njun ples ni bil pisana pravljica iz tisoč in ene noči. Bil je

ki ga je treba po vrsti bolezni posebej razkuževati in večkrat menjati in prati, se seveda hitreje raztrga in stalna obnova je vedno potrebna. Isto velja o zdravniškem instrumentariju in drugih zdravstvenih pripomočkih. Stroški za obnovo in vzdrževanje inventarja, perila in instrumentarija znašajo okroglo po 4.25 Din za oskrbni dan.

Izdelek za druge manjše in cenejše potreščine kot so voda, vzdrževanje strojnih naprav, tiskovine itd. znaša povprečno po 2.15 Din za oskrbni dan.

Iz navedenega je jasno razvidno, kako mnogovrstni, veliki in razmoliki so stroški, ki jih povzroča zdravljenje bolnika v zavodni oskrbi. Povdariti je potreba dalje, da so vsi ti stroški, če naj zavod res redno obratuje, neizogibni.

Le malo bolnikov je v srečnem gmotnem položaju, da bi mogli — osebito pri daljšem zdravljenju iz svojega žepa kriti te stroške, radi česar je oskrbna taksa nižja, nego strošek za en oskrbni dan. Primanjkljaj mora kriti država, ali oblast, ki skrbi za zdravstvo v svojem področju.

mnogo več; v harmonični razgibanosti njihovih teles, v nemem padanju in dviganju in včasih skoraj sanjski vzvalovljenosti rok, v nemirni črti kontur dražestne gđ. Wisiakove, v igri barv na priprostitih in učinkovitih kostumih iz zlatega laméja je bilo nekaj, kar se je dojmilo vseh. To je najboljši dokaz, kako resničnim čustvom in umetniškim doživljanjem sta se plesalca prepustila ritmu svojega plesa, v katerem sta najkrepkejšo podčrtala mistično iskanje vzhoda. Ta točka skoro ni spadala več v okvir skromne svetosavske proslave in brezdvomno pomeni višek artističnega dela prireditve. Nato sta nam gđ. Wisiakova in g. Vlček po svoje interpretirala srbsko kolo po muziki Batalke. Podčrtala sta v svojem temperamentnem plesu sestavine narodnega kola, seveda v umetniški obliki. Za vse to sta žela vihar navdušenja in sta morala ponavljati. Naj pripomnim, da je to prvič, da naša umetnika nastopata na jugoslovanski prireditvi, dasiravno sta že večkrat sodelovala na prireditvah češkega in poljskega poslanštva in kolonije. Ne vem, kje je krivda, da se naša umetnika tudi v pariških jugoslovanskih krogih dosedaj pozabljali. Zato pa sta z uspehom nastopala v mnogih pariških teatirih in ima kritika o njih zelo laskavo oceno.

Po končanem artističnem delu se je razvila prosta zabava in ples, ki je trajal do jutra.

Kratke vesti.

Bivši angleški ministrski predsednik MacDonald je objavil v »Evening Standard« daljši članek, v katerem oboja italijanski fašizem ker je agresiven in pomeni skrajno nevarnost za mir.

V indijskem mestu Banapolis je prišlo za časa hindske procesije do težkih spopadov med muslimani in Hindui. Tekom spopada je bilo 20 oseb ubitih in 40 ranjenih.

Unija centralne Amerike in Antilov je izdala manifest na vso latinsko Ameriko, da prične ta bojkotirati ameriško blago.

Tudi vsa sportna društva nameravajo spraviti fašisti pod svojo komando.

Vsi fašistovski listi bodo morali imeti v Italiji na naslovu liktorski odznak. Nefasistovski listi pa bodo dovoljeni le, če bo nekaj urednikov lista včlanjenih pri fašistovski novinarski organizaciji.

Širite „Nar. Dnevnik“.

Ch. Lucietto:

Spomini francoskega vojnega detektiva.

Ko je »dama« to videla, se je dvignila in dejala obema oficirjema:

— Ali ne mislite, draga moja, da je že čas, da gremo v restavracijo tu nasproti?

— Pri moji veri, ji je odgovoril eden oficirjev in potegnil uro iz žepa, prav imate, saj bo že kmalu poldan.

S svojim tovarišem sem vedel, kje jih bova našla, in zato sva jih pustila mirno oditi. Zanimala sva se pa za starega gospoda, ki je rekel natakarku, naj mu prinese podlogo za pisanje, ker hoče pisati pismo.

Stopil sem k njemu ter mu dejal:

— Oprostite, gospod, imam govoriti z vami.

— Toda... saj vas niti ne poznam, mi je odgovoril.

— Jaz vas tudi ne! Toda to je ravno vzrok, da vas hočem spoznati.

In pomolil sem su svojo vizitko pod nos, rekoč:

— V imenu zakona vsa aretiram!

— In zakaj? je dejal osorno.

Ostro sem mu pogledal v oči, rekoč:

— Zato, ker ste špijon, nič več, nič manj!

— Toda...

— Dovolj! Sledite mi!

45. poglavje.

Izreden trgovski potnik.

Možak se je prestrašil in nama čisto pohlevno sledil v protišpijonažni urad, ki se je takrat nahajal v bližini mornariškega kolodvora.

Vso pot ni zinil besedice, toda ko je stopil pred uradnega šefa, je začel na nezasišno energičen način protestirati proti »samovoljni aretaciji«.

Naš šef ga je pustil mirno razgrajati, potem ga je pa hladno, kot je bila njegova navada, vprašal:

— Kje hudiča pa ste zvedeli, da ste aretirani? Ali so vas uklenili? Ali so surovo ravnali z vami? Ne! No, torej! Ne vem potem, zakaj se razburjate?

— Oprostite, gospod, toda...

— Kaj? Vendar ne boste še enkrat pričeli. Povem vam, da nimamo ničesar zoper vas! Moji agenti so po pravici ali krivici mislili, da ste sumljiv človek. Saj so se čisto lahko zmotili. Mj se bomo mirno in prijazno pogovorili, ne da bi kričali, in ni hudiča, da se ne bi sporazumeli, kakor je to navada med poštenimi ljudmi.

Možak se je med tem pomiril.

— Če je temu tako, je začel...

— Zakaj pa ne bi bilo tako?... Torej bodite predvsem tako prijazni in povejte nam, s kom imamo čast govoriti?

Možak je potegnil listnico iz svojega žepa in iz nje kup papirjev. Pomolil je potni list našemu šefu ter dejal:

— Imenujem se Nugenbaum, Georges Nugenbaum, rojen sem v Švici v Zurichu in sem trgovski potnik.

— Lepo, za katero tvrdko potujete?

— a tvrdko Asprech in Traulitch v Zenevi.

— Ali ima že tvrdka odjemalcev v Nantesu? Ne!

Torej ste brezdvomno dobili nalog, da ji najdete odjemalcev.

— Tako je!

— No, vidite, kako se lahko sporazumemo. In kdaj ste prišli v Nantes?

— Točno pred enim tednom.

— Lepo. Gotovo ste med tem časom obiskali nekaj draguljarjev in dobili že nekaj naročil? Ne?... Torej, kaj ste pa delali ves čas tukaj?

Možak je prišel v zadrego.

— Bil se mbolan in sem moral ostati v svoji sobi.

— To je čisto naravno! Toda gotovo ste poslali po kakega doktorja, saj je za bolnega človeka v hotelu zelo neprijetno. Ne? Vi niste poklicali nobenega zdravnika? To ste pa res silno nepreviden možak! Ali so vam v hotelu vsaj dobro postregli?

— Naravnost izborno.

(Nadaljevanje prth.)

Dnevne vesti.

PARLAMENTARNI IZRAZI NAŠIH POSLANCEV.

Ko je v svojem zadnjem govoru izjavil posl. Pucelj, da je po mišljenju nekaterih radikalov radikalna stranka pribežališče lopovov in korupcionistov, je nastal silen vihar ogorčenja med radikali, ki so si dovolili pri tej priliki sijajne medklince.

Beograjski časopisi so nekaj teh zabeležili in tu podajamo najkrepkejše.

Ordinarna laž!

Lažetel!

»Sram ga bilo! Žena mu je služila kot »kelnerica«, vzklika kavalirski Dušan Subotić.

Tu bo prišlo do pretepa, »lopoje jedan!«

»Lopovluk!«

ltd.

Lep jezik govore naši narodni poslanci!

— Redukcija uradnikov. V zvezi z znižanjem kreditov za uradniške plače v novem proračunu se izvrše te dni v vseh ministrstvih manjše redukcije uradnikov. V to svrhu se vzpostavijo pri vseh ministrstvih posebne komisije.

— Zavarovanje poštinih poslopij. Minister pošte in brzojava je odredil, da se imajo vsa poštino-telegrafska poslopja, skladišča, material, avtomobili in poštini avtomobili v državi zavarovati proti požaru, vse blaginje pa proti vlamu.

— Telefonsko povpraševanje občinstva o vlakovnem prometu. Občinstvo zahteva od postaj telefonično mnogokrat take informacije, katere bi moglo ali dobiti iz voznega reda reda ali pa iz obvestil, ki so na postajah za javnost na vidnih mestih izveščena. Tako izprašuje postaje o prihodu in odhodu vlakov v različnih postajah, o zvezah in zakašnjem vlakov in niso redka celo vprašanja, koliko je ura, koliko stane vozna karta itd. Ta izpraševanja ovirajo prometnika pri vršenju svoje dolžnosti v toliki meri, da ga odvrta od njegovih normalnih poslov in da ne more posvečati dovolj pozornosti svoji pravi, priznani zelo odgovorni vlakovni službi. Javnost naj zatorej v interesu varnosti na železnicaht prometnih uradov ne nadleguje s telefonskimi spraševanji o zadevah, za katere dajejo informacije druga znana in že odnekaj obstoječa dovoljena sredstva kakor vojni redi, obvestila na postajah, vrtarji itd.

— V proslavo rojstnega dne predsednika dr. T. G. Masaryka priredi Čehoslovaška-Jugoslovaška Liga v Ljubljani v nedeljo 6. t. m. v veliki dvorani »Kazinec« ob pol 9. uri zvečer proslavo, združeno s pevskeimi točkami in vojaško godbo ter pozivljamo občinstvo da se te proslave v čim največjem številu udeleži. Dvorana pri poginjenih mizah.

— Prvi sestanek bivših praških študentov v Ljubljani se vrši v nedeljo 6. t. m. ob priliki proslave dr. Masarykovega rojstnega dne ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani »Kazinec« v Ljubljani. Pridite vsi!

— III. književna tombola Jugoslovske Matice. Dne 4. t. m. sta bili izrečani prvi dve številki, in sicer 24 in 7. Kdor je zadel obe številki v eni vrsti, t. j. ambo, naj pošlje dotično tablico na naslov Jugoslovske Matice, Ljubljana, Selenburgova ul. 7-II. in naj javi obenem svoj naslov. — S temi številkami bo predvidoma zadetih več amb nego je dobitkov. V tem primeru se bo vršilo dne 10. t. m. še podrobno žrebanje za dobitke. Zato je poslati tablice najkasneje do 9. t. m.

— Društvo stanovanjskih najemnikov v Celju bo imelo svoj redni letni občni zbor v četrtek dne 24. marca 1927 ob 8. uri zvečer v Narodnem domu v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika lanskega občnega zbora. 2. Poročilo društvenih funkcijonarjev. 3. Volitev 10 članov odbora. 4. Volitev 3 pregledovalcev računov. 5. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi svoje članke. — Odbor.

— Slavnostna otvoritev dijaške poliklinike v Splitu. V nedeljo se je v Splitu svečano otvorila dijaška poliklinika, ki so jo skupno zgradili splitska mestna občina in ministrstvo za narodno zdravje.

— P. n. denarnim zavodom v Sloveniji! Tem potom si dovoljujemo kar najviljudneje prositi one p. n. naslovljenke, ki imajo še našo položnico, naj blagovolijo glasom naše okolišnice vpoštevati našo veliko bedo, katero naj nam olajšajo s kakršnimkoli milodarom, kakor jim ostanemo vedno hvaležni. — V nadi, da bo ta naš klic našel odziv, se že vnaprej pristočno zahvaljujemo in se belježimo za odbor: G. Jurasek, predsednik, F. Schwenner, blagajnik, J. Čuk, tajnik. — Podporno društvo slepih v Ljubljani.

— Zamenjava obligacij posojil Poljske republike. Generalni konzulat Poljske republike v Zagrebu razglasa, da poteče rok za sprejemanje prijav za zamenjavo obligacij posojil Poljske republike iz leta 1918 do 1920 dne 25. marca t. l. Lastniki naj pošljejo te obligacije generalnemu konzulatu s prošnjo za zamenjo najdalje do 25. marca 1927.

— Lipski velesejem. Prejeli smo: Po telegrafskih vestih lipskega sejmškega urada v Beogradu niso še končno veljavno zaključena pogajanja radi prostega vizuma za potovanje kaj Avstrijo za obiskovalce lipskega velesejma. Ker ta pogajanja predvidoma ne bodo še pravočasno zaključena naj si zainteresirani za lipski velesejem preskrbe transito vizum za Avstrijo, kateri stane za dvakratni vhod in izhod 30 Din. Pač pa je, po današnjih vestih češkega konzulata, transito vizum skozi Čehoslovaško brezplačen. Na čehoslovaških železnicah imajo obiskovalci lipskega velesejma 25-odstotni popust. 25-odstotni popust na jugoslov. železnicah je bil pač že zagotovljen, ni pa izdalo ministrstvo še tozadevnega izvršilnega odloka. — Vsa ntaančna pojasnila se dode pri častnem zastopstvu za ljubljanski okraj, Stegu, Ljubljana, Gledališka ul. 8.

— Načelnik v prometnem ministrstvu Srdelić umrl. Te dni je umrl v Beogradu načelnik oddelka za brodarstvo in ribarstvo v prometnem ministrstvu Maksimilian Srdelić.

Pokojujnik je bil odličan narodni delavec, novinar ter strokovnjak v vprašanjih ribištva. Svoječasno je igral v Dalmaciji, tako na političnem kakor na gospodarskem polju odlično vlogo.

— Diplomski izpit je položila na višji pedagoški šoli v Zagrebu strokovna učiteljica Rada Lukanova.

— Obrestovanje imovine na čekovnih računih pri poštini hranilnici. V snisku naredbe g. ministra pošte in telegrafa, izdane v sporazumu z g. ministrom financ in g. ministrom trgovine in industrije se bo od 1. marca t. l. dalje obrestovala imovina na čekovnih računih z 2½ samo do največjega zneska 1.000.000 Din, dočim se imovina preko tega zneska do nadaljnjega sploh ne bo več obrestovala.

— Priseljavanje v Francijo. Francoska vlada je izdala naredbo, po kateri se mora vsa, ki se hoče priseliti v Francijo izkazati z zdravniškim izpričevalom, da nima nobene nalezljive bolezni niti nobenega duševnega defekta ter da je fizično zmožen za izvrševanje svojega poklica. V kratkem stopi razen tega v veljavo zakon, po katerem se bo moral podvreči vsak priseljenci ob preko-račenju meje zdravniški preiskavi od strani francoskega zdravniškarja.

— Ukinitve redov in odlikovanj na Švedskem. Te dni je sklenil švedski parlament, da se ukinejo na Švedskem vsi redi in odlikovanja.

— Wilsonov sin v Meranu. Wilsonov sin je prispel te dni v Meran, kjer si je kupil vilo. V Meranu ostane vso pomlad in vse poletje.

— Poset francoske flote v rumunskih lukah. Dne 19. in 21. t. m. prispe v rumunskih lukah Constanca, Galae in Braila oddelek francoske vojne mornarice. Temu posetu prispejajo politični krogi poseben pomen.

— Francoski krvniki groze s stavko. Te dni se je zgasil pri francoskem ministrskem predsedniku Poincaréju prvi francoski krvnik Deibler v spremstvu dveh tovarišev. Deputacija je sporočila ministrskemu predsedniku, da nameravajo stopiti francoski krvniki, če se njihovim zahtevam glede izboljšanja gmo-nega položaja ne ugodijo, v stavko. Iz Deibler-jevih izjavajev posnemamo: Francoski krvniki imajo po 2500 do 3000 papirnatih frankov letne plače, razven tega dobi krvnik za vsako eksekucijo posebno nagrado. Ker pa se je razpasla tudi v Franciji srazvada, da se ljudje, ki so pravzaprav obsojeni na smrt, konč-ne prepogostokrat pomilošajo, so zabredli krvniki v veliko bedo. Deibler pravi, da je izvršil zadnjo eksekucijo pred osmimi meseci. Od tedaj ni dobil nobene nagrade več, dočim so cene življenskih potrebščin zelo poskočile. Ministrski predsednik je obljubil, da bo storil kar bo v njegovi moči, da se bedi krvnikov odpomore. Ker seveda števila usmrčenj ni mogoče zvišati, se bo zavzel zato, da se zvišajo krvnikom plače.

— Pobijanje beračenja na Poljskem. V vsej Poljski, predvsem pa v prestolici Varšavi, je beračenje silno razširjeno. Ta pojav je deloma posledica brezposelnosti, deloma pa pomanjkljive brige za bolne in invalide. Da bi se beračenje v čim največji meri omejilo, je izdelalo poljsko ministrstvo za delo in socialno politiko zakonski načrt proti beračenju in postopanju. Po tem zakonskem načrtu se dele berači v tri kategorije: v prvo spadajo brezposelnosti, za katere se ima ustanoviti institucija, kjer naj dobe posel. Za delo dobe stanovanje, hrano in majhno plačo. Za drugo kategorijo, to je za berače bolnike in invalide se ustanove posebni azili, slični azilom za slepe. Kdor bo pobegnil iz tega azila, bo kaznovan z zaporom. V tretjo kategorijo pa pa spadajo berači po poklicu, proti katerim se ima najstrožje postopati. Posebno drakonične kazni se bodo uporabljale proti onim, ki pošiljajo svoje otroke na ceste v svrhu beračenja. Vendar se pa zgrade, tudi za to kategorijo posebna zavetišča. Ta zakonski predlog stopi v najkrajšem času v veljavo.

— Važno za koloniste. V Kairu je bila te dni aretirana neka ženska, ki je primešavala ločaknu, s katerim je verižila v prah zmlete človeške kosti. Kost je nabirala v arabskih grobovih.

— Senzacija v Černovicah. V Černovicah je povzročilo velikansko senzacijo dejstvo, da je ustavilo vojno sodišče kazensko preiskavo proti Buzolecu, šefu izvestilnega oddelka vojne komande v Černovicah ter ga izpustilo iz preiskovalnega zapora. Vsi večji dnevniki v Černovicah prinašajo niz zločinov, ki da jih je zagrešil Buzolec. Med drugim navajajo listi, da je umoril Buzolec svojega prijatelja Moldavskega ter mu ugrabil 10 milijonov lejev ter da je ubil in oropal policijskega agenta Kostera.

— Škof Zadavetv upokojen. Vojaški škof adravecz, znan iz Windischgratzove afe-re, je bil s 1. t. m. upokojen. Dobival bo 800 pengö-v mesečne pokojnine.

— Kravv pretep med orjunaši in radičevci. Te dni je prišlo v Dubrovniku do krvavega pretepa med orjunaši in radičevci. Kravaj je izval mesarski pomočnik Pero Drnović, radičevci, ki je orjunaše nahučil. Ker so se vračali ljudje baš z veselje, je prihitelo Drnoviću takoj več ljudi, zlasti seljakov, na pomoč. Naoprotitniki so se pretepali s palicami, bo-ksarji in kamni. Boj je trajal pet minut. Pri pretepu je bil orjunaš Rafael Treben, bivši poštini uradnik, rodom Slovenec, tako težko poškodovan, da so ga morali prepeljati takoj v bolnico, tudi Drnović jih je precej skupil, vendar pa njegove poškodbe niso težke, tako da se zdravi doma. Razven omenjenih sta bila poškodovana še dva orjunaša in dva radičevci. Njihove poškodbe niso težke.

— S požari so se hoteli okoriščati. Te dni je aretirala skupljenska policija dva njegajca, člana mestne ognjegasne čete in dva občinska stražnika. Obtoženi so, da so pokradli iz raznih trgovin, kjer je bil iz-

bruhnil nedavno požar, velike količine ma-nufakturnega blaga. Policija je našla prili-kom hišne preiskave v stanovanjih obto-ženih razno manufakturno blago v vrednosti 80.000 dinarjev. Zaslišani so priznali, da so si prilastili to blago v trgovinah, ki so jim bile izročene v nadzor. Izgovarjali so se s tem, da so imeli dobiti trgovci visoko zava-rovalnino.

— Orožnik obsojen radi usmrtnice iz mala-marnosti na eno leto zapora. Orožnik Mladen Kopačić se je igral v neki privatni hiši v Boki tako neprevidno s svojo službeno puško, da se je sprožila. Krogla je zadela posestni-kovo hči Katarino Zunac v tilnik. Dekle je obležalo na mestu mrtvo. Neprevidni orožnik je bil obsojen na eno leto zapora.

— Avtomobilska nesreča. Te dni se je de-godila v Zenici avtomobilska nesreča, ki bi bila skoraj zahtevala več človeških žrtev. Tr-govec Karlo Verota se je vozil s svojim pri-jateljem iz Zenice v Žepče. V bližini Vrandu-ka je nastal defekt na motorju. Motor je odpo-vedal, šofer ni mogel avtomobila več obvla-dati in avto je zdrčal naravnost v reko Bosno. Lastnih avtomobila je imel toliko prisotnosti duha, da je skočil pravočasno iz avtomobila, njegovega prijatelja in šoferja pa je pokril v valovih prevrnjenega avto. Verota se je vrgel v reko ter izvelkel oba na suho. Zelo težko ra-njena so pripeljali v sarajevsko bolnico.

— Ponesrečen beg dveh kaznjencev. Štefan Gjurovič in Alojz Horvat sta bila zaprta v isti celici sodnega zapora v Somboru. Ker sta se jetniškega življenja naveličala, sta skle-nila, da pobegneta. Ko je odprl drugi dan paznik Pavel Kovacs vrata, sta ga potegnila v celico, za zaklenila in jo odkurila. Toda zaprti peznik je jel tako kričati in razbijati pe vratah, da je alarmiral svoje tovariše, ki so dezerterja na dvorišču ujeli in odvedli v tem-nico. Te dni sta bila dekda radi svojega čina obsojena vsak na eno leto ječe.

— Velike novilte na Francskem. Iz Pa-riza poročajo: Te dni je divjal na severni francoski obali silen vihar, ki je napravil veliko škodo. Neki parnik, ki je plul od Rot-terdama v Cherbourg je težko poškodovan; več manjših ladij se je potopilo. Nevilte je zahtevala številne ljudske žrtve. Natančnej-ši podatki še niso službeno ugotovljeni.

— Silna vročina v Buenos Airesu. Zadnje dni vlada v Buenos Airesu silna vročina. 26. februarja je beležil termometer 37,2 stopin-j vročine. Nekaj oseb je vsled sončarice umrlo, več jih je pa težko obolelo.

— Izgredi proti židom na Rumunskem. Po vesteh iz Bukarešte so se pričeli v Bukarešti ponovni besni izgredi proti židom. Predve-rajšnjim so navallili dijakji na kolodvor ter pretepli in težko ranili več potnikov židov, med katerimi je bilo tudi več nemških in madjarskih državljanov.

Uljudno naznanjavo, da sva otvorila
v Ljubljani, Vegova
ulica šte. 8/I.

modni salon za gospode in
dame
WOHINZ & PAGON.

— Volkovi napadli avtomobil. Na cesti Beirut-Bagdad so napadli te dni volkovi ne-ki avtomobil, ki se je moral vsled nekega defekta ustaviti. Volkovi so raztrgali vse štiri potnike, ki niso imeli pri sebi nobenega orožja.

— Leopard pred sodiščem. Te dni se je vršila pred berlinskim sodiščem razprava proti nekemu ljubitelju eksotičnih živali, ki si je dovolil luksuz, da je imel v svojem stanovanju mladega leoparda. Obtoženi je sedel na zatozni klopi s svojim ljubljencem leopardom v naročju. Božajoč lepo žival, je pripovedoval, kako ljubezniv je njegov ljubljenc, da je uljuden, miren, pošten in ubog-ljiv bolj kot druge domače živali. Sodnik je bil skoraj že prepričan, da je leopard nena-vadno civiliziran in nikomur prav nič neva-ren. Toda nenadoma je skočil leopard na so-dnikovo mizo. Sodnik, zapisnikar, priče, orož-niki in drugi so v momentu izginili pod mi-ze, v omare in skozi vrata. Nastala panika se je plegla šele tedaj, ko je gospodar vzne-mirjenega leoparda pomiril ter ga tudi trdno zvezal. Drzni leopardov skok na sodnikovo mizo je seveda na sodnika, ki je bil prestal toliko strahu, vplival tako, da je njegov go-spodar pravdo izgubil ter moral oddati svo-jega ljubljena v zoološki vrt.

— Originalen pustolovec. Te dni je bil ob-sojen v Caen-u (Francija) radi številnih go-ljufij na tri leta ječe eden od največjih pus-tolovcev sedanosti, Ivan Tarlowski. Razkri-njali so ga v nekem samostanu, kamor se je utihotopil pod pretezo, da je bil škof v Odesi, odkoder pa je moral pobegniti, da se je umaknil preganjanju boljševikov. Tarlowski je živel v samostanu dalje časa prav dobro ter vsak dan maševal, končno pa je ogoljufal samostan za večjo vsoto denarja in izginil. Preiskava je ugotovila, da je užival Tarlow-ski, v redovnicu oblečen, že preje tudi v ne-kem ženskem samostanu na Madjarskem da-lje časa gostoljubnost, dokler ni končno po-begnil, ker so redovnice razkrile, da ni žen-ska. Iz Madjarskega se je podal na Poljsko, kjer je izvršil pod imenom nekega abbé-a več goljufij, vsled česar je bil aretiran in za-prt. Po prestani kazni se je preselil v Fran-cijo, in sicer se je pojavil najprej v Borde-aux-u, kjer je celebriral kot škof iz Ode-se polnem ornatu mašo. Pri obravnavi je govoril pustolovec vos čas latinško. Zatrjeval je do-sledno, da je sin nekega ruskega velikega kneza.

Dr. OETKER-
JEVIM
BACKINOM

najboljše recepte pošilja na željo brezplačno
in poštne prosto

DR. OETKER, d. z. o. z., MARIBOR.

Ljubljana.

— Odkritje Amerike. Prosvetni odsek Del-zbornice priredi v ponedeljek 7. marca ob pol 8. uri zvečer v Mesnem domu predavanje o odkritju Amerike. Predavanje spremljajo krasne, barvane skioptične slike.

— Kritičen dan za slabe dijake. Te dni je bil na šolah dan plačila, to se pravi, fantje so dobili svoje recenzije o napredku. Ka-kor vselej je bil ta dan za nekatere slabe dijake kritični dan prve vrste. V Ljubljani sta dva dijaka radi slabih redov pobegnila od doma. O enem je ugotovljeno, da je izvršil samomor. Včeraj dop. je prijavil ljublj. policiji g. M., da je njegov sin v četrtek od doma pobegnil in da ga radi slabega spričevala že več dni ni bilo v šoli. Istočasno pa je prejela policija z Bleda brzojavko, da se je v vsi Rečici obesil neki ljubljanski dijak, pri ka-terem so našli legitimacijo dijaka-petošolca Ivana Levčarja. Policija se je informirala pri Levčarjevem očetu in v šoli, kjer pa je zvedela, da je Levčar v šoli. Tik za tem pa je prišel prijavit policiji g. G., da je pri njem stanujoči petošolec Vinko K. neznanokam pobegnil. Sedaj obstoji vprašanje, s katerim pogrešanin je samomorilec na Bledu iden-tičen. Da to stvar preišče, se je podal G.-jev sin osebo na Bled s popoldanskim vlakom. Do pozne ure zvečer ni prejela ljubljanska policija nikakih nadaljnjih vesti o identiteti obešenega dijaka. Eden od pogrešanih dija-kov je imel kar šest »dvojke«. Oba slučaja sta nov dokaz, da se zanimajo dundane fantje vse preveč za sport, kino, ples, dekleta in vse mogoče, druge stvari kot pa za šolske knjige!

— Opozorjamo na občni zbor »Sportnega ženskega društva«, ki bo v nedeljo 6. t. m. ob 4. popoldne v društvenih prostorih. Vabi-mo k obilni udeležbi. — Odbor.

— V društvu »Soča« predava danes, v so-boto 5. t. m. v restavraciji Ljubljanskega dvora g. prof. dr. Vinko Sarabon o temi: »Po svetu okoli«. Ta tema bo obsegala pre-gled svetovnih političnih, sportskih, gos-podarskih in drugih dogodkov v preteklem letu. Predavanje bo prosto. Začetek točno ob 9. uri zvečer. Vabljeni vsi člani in prijatelji. Vstop vsem prost.

— V nedeljo v gostilni »Amerika« koncert. Igra prvi solonski orkester.

— Mestna zastavljalnica naznanja, da se vrši tomesčna dražba v juliju 1926 zastav-ljenih predmetov v četrtek 10. t. m. ob 15. uri v uradnih prostorih v Prečni ulici.

— Izgubili so se dne 3. t. m. naložniki iz Most št. 59 do Resljeve ceste. Prosi se po-štenega najditelja, naj iste proti nagradi od-da v upravi »Narodnega Dnevnika«, Kongres-ni trg 3.

Maribor.

m— Inkorporacija občine Krčevine k mest-ni občini mariborski je v teku. Najprej bi moralo biti priključeno mestnemu okolišu sa-mo Petrovošelo, sedaj pa se inkorporira tudi občina Krčevina.

m— Kreditno društvo v Mariboru je do-bilo novega ravnatelja v osebi g. I. Tomana, biv-šega ravnatelja Trgovske banke, ki se je fu-zionirala z Ljubljansko kreditno banko.

m— Dole dobe pri borzi dele: 1 čevljar, 3 delavec, 16 hlapcev, 14 vinjarjev, 6 slikar-jev in več učencev raznih strok, 20 dekel, 3 sobarice, 9 služkinj, 9 kuharic, 2 vzgojite-ljici, 3 postrežnice, 1 perica in več delavnih moči.

m— Zopetna oddaja državnih subvencijskih mrijaseev v mariborski oblasti. Ker se je po-srečilo zopet zagisturati nekaj sredstev za gornji namen se bode tokom meseca maja oddalo nekaj državnih subvencijskih mrijaseev ob običajnih pogojih. Kdor se za to zani-ma, naj se prijavi pri srezkem živinorejskem referentu (uradni veterinar ali ekonom) radi podrobnih informacij. Ondi dobi tudi pred-pisano tiskovino za prošnjo (Zavezno pismo). Prošnje morajo biti najkasneje do 15. aprila pri srezkih poglavarjih; na poznejše se ne more ozirati.

m— Dalmatinski kaznjenci v Mariboru. Koncem tega tedna je prispelo v Maribor. v kaznilnico 16 kaznjencev, ki imajo odsedel dveletno ječo. — Čudna je bila slika za nas, kaj smo jih videli uklenjene na nogah in rokah ter še z eno verigo vse skupaj. To pi še pač lahko odpravilo.

Protestni shod hišnih posestnikov.

Včeraj, ob 8. uri zvečer, je sklicalo Drustvo hišnih posestnikov v Ljubljani protestni sestanek na verando restavracije »Union«.

Sestanek je otvoril predsednik g. Frelih, ki je pozdravil zastopnika oblastne skupščine dr. Adlešiča, Trgovske zbornice g. Zagorja in Trgovskega gremija g. Gregorca, nato pa je uvodoma razložil, da je sestanek namenjen predvsem proti previsokim ocenitvam lastnih stanovanj hišnih posestnikov s strani davčne administracije. Rok za pritožbe proti tem ocenitvam poteče že dne 17. t. m.

Do lanskega leta so bila v Ljubljani stanovanja najbolj obdavčena v vsej državi. Lansko leto je prineslo sicer izenačenje v tem pogledu z ostalo Slovenijo, pač pa je pričela ocenjevati in obdavčevati davčna administracija znatno višje stanovanja hišnih posestnikov samih, tako da plačujejo ti sedaj ravno toliko, ali pa še več kot prej. Hišni posestniki plačujejo sedaj od najemnine 40—60% davka. Referent je navedel mnogo kričočih slučajev, kako je davčna administracija hišnim posestnikom previsoko ocenila njihova stanovanja, tako je ocenjeno na primer neki vdovi njeno stanovanje štirih sob z 12.000 dinarjev najemnine, od katere bo morala plačevati 9000 Din davka, enakih slučajev je še več. V Siški, kjer so si mnogi železnice in drugi nižji sloji zgradili lastne hišice in vile, so jim stanovanja ocenjena povprečno s 4000—6000 Din in več kot polovico te vsote bodo morali plačevati davka. Kje neki naj vzamejo denar, tega davčna administracija ne vpraša. Poleg davkov je treba računati še razne mestne doklade, kakor vodarino in gostaščino, ki dosegajo ogromne vsote.

Govornik apelira na vse poslance, ki so sedaj v vladi, zlasti pa na ljubljanskega poslanca dr. Korošca, da se zavzamejo za to, da se takemu postopanju davčnih uradov napravi konec.

G. Pavel Cvenkelj prečita zanimivo izjavo, ki mu jo je dal finančni delegat dr. Šavnik, v kateri zatrjuje on z lastnoročnim podpisom, da je naročil davčni administraciji, naj ne ocenjuje stanovanja po njihovi absolutni, nego po njihovi relativni vrednosti. Načelnik ljubljanske davčne administracije dr. Novotny pa to odločno zanika, da bi mu dr. Šavnik dal tako naročilo. Eden med obema torej ne govori resnice. (Medkljic: »Nihče od obeh ne govori resnice!«)

Oblastni odbornik dr. Adlešič kot ljubljanski poslanec obljubi hišnim posestnikom svojo naklonenost ter da bo njihove želje sporočil dr. Korošcu. Klub SLS v oblastni skupščini s simpatijami spremlja borbo hišnih posestnikov proti nezgodni davčni politiki v Sloveniji. Radi že itak težkih državnih bremen, ne bo nova oblastna skupščina nalagala na najemniški davek nikakih doklad.

G. Gregorc, predsednik Trgovskega gremija v Ljubljani izrazi v imenu svoje korporacije solidarnost s hišnimi posestniki pri njihovi akciji.

G. Zagor izjavi, da Trgovska zbornica z zanimanjem spremlja stremenje hišnih posestnikov glede ukinitve dosedanje davčne prakse, v kateri se sedaj prakticira, da se vsako znižanje davkov paralelizira na drugi strani z zvišanjem. To se je zgodilo lanske leto pri odpisu invalidskega davka od dohodnine in letos se ponavlja isto pri hišno-najemniškem davku.

Gospod finančni delegat je dal baje davčni administraciji sledeča peremptorična navodila:

1. Ogibati se vsakih pretiranosti.
2. Ocene stanovanj ne dvigniti do njihove absolutne vrednosti, to je one višine, ki jo prostori faktično imajo, ampak samo na relativno višino, to je sorazmerno z zvišanjem najemnin v isti hiši.

To je finančni delegat baje naročil. Po mnenju govornika pa je finančna delegacija skryva pri postopanju davčne administracije, kajti, da bi ta brez posebnega delegatovega navodila po desetih letih naenkrat spremenila svoje postopanje, je neverjetno.

Dr. Regaly razmotriva o previsokem ocenjevanju z jurističnega stališča in prihaja do zaključka, da je to postopanje proti se veljavnim zakonskim določbam. Predlaga, naj zahteva sestanek: Da se postavijo finančne oblasti na stališče, da parifikacija hišne najemnine lastnih stanovanj sploh mogoča ni, ker vsled stanovanjskega zakona danes stanovanja nimajo objektivne vrednosti, niti tržne cene, ampak se ravna po največ subjektivno po kakovosti najemnika. Zlasti je upoštevati, v smislu člena 43. a dvornega dekreta z dne 26. januarja 1920, da so se nabrali velikanski preostanki popravil, ki se radi nizke najemnine za časa stanovanjskega varstva niso mogla izvrševati in če bi se izvršila, bi ti zaostanki popravil presežali dosedaj že mnogo stodstotno celo najemnino v zlati pariteti.

Predlog je bil sprejet z odobravanjem.

Predsednik pa je predlagal zborovalcem sledeče sklepe: 1. Do dne 17. marca naj vsak radi lastnega stanovanja previsoko ocenjeni hišni posestnik vložijo pritožbo. 2. Poslanca dr. Korošca naj se naprosi, da intervenira pri finančnem ministru, da bo Ljubljana dosegla iste davčne ugodnosti pri hišni najemni, kakor ostala Slovenija. 3. Isto naj se naprosi vse ostale slovenske poslance. 4. Mestnega komisarja naj se naprosi, da zniža previsoko vodarino in gostaščino.

Predlogi so bili sprejeti.

Sledila je še daljša in zelo živahna debata, nakar je predsednik zaključil sestanek, ki je trajal približno dve in pol ure.

OBČNI ZBOR »RDEČEGA KRIŽA« ZA SLOVENIJO.

Včeraj, ob 4. popoldne se je vršil v mestni posvečovalnici občni zbor »Rdečega križa« za Slovenijo.

Občni zbor je ob lepi udeležbi delegatov krajevnih odborov in članov polerajinskega odbora otvoril predsednik dr. Viljem Krejči, ki je iskreno pozdravil vse delegate, zlasti pa delegata Glavnega odbora univ. prof. prot. Dimitrijeviča.

V svojem predsedniškem poročilu je dr. Krejči navajal razvoj »Rdečega križa« v Sloveniji, ki so ga imeli pred vojno v svojih rokah izključno Nemci. Po prevratu se je osnoval »Slovenski rdeči križ«, ki je upravljal premoženje prejšnje organizacije, kar je izvršeno uredil, pred dobrim letom dni pa so se pričela pogajanja za združitve z »Rdečim križem« v Beogradu v enotno organizacijo v vsej državi, kar je popolnoma uspelo. Med tem pa so prišle poplave, ki so izžrpale vse delo »Rdečega križa« od junija 1. 1926 pa do danes. Pri poplavah je »Rdeči križ« v polni meri storil svojo dolžnost ter dosegel s tem, da so izginili predsodki, ki so izvirali proti njemu še iz vojnih časov.

Rdeči križ ima za nadalje svoje delo mnogo načrtov. Predvsem si namerava osnovati lastno letečo bolnico, dalje namerava, poleg pomoči poplavlencem, organizirati še veliko akcijo za povratek naših rojakov — vojni ujetnikov iz Rusije v domovino, dalje namerava podpirati vojne invalide in vdove, itd. Predsednik izreka prisrčno zahvalo vsem, ki so pomagali akciji za poplavlence, bodisi z denarnimi prispevki, bodisi z inicijativo ali pa z organizatorinim delom. Zlasti velja njegova zahvala odločujočim merodajnim faktorjem.

Tajnik g. Malnarič je v svojem poročilu navajal, da je imel »Rdeči križ« v Sloveniji v prejšnjem letu 44 krajevnih odborov s približno 1100 člani. Kot posebno vzorni omenja podružnici v Guštanj in v Konjicah. Poleg že omenjenih akcij, je »Rdeči križ« mnogo storil za naše izseljence v nemških rudnikih. Prav izdatni so bili prispevki za poplavlence zlasti iz Amerike.

Blagajniško poročilo poda g. Mešek. Revizorka ga. Cirila Štebigeja predlaga vsemu odboru zaupnico z zahvalo, kar je bilo z aplavzom sprejeto.

Nato so se izvedle volitve. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dr. Krejči. Inspektor Wester je predložil še listo 14 članov oblastnega odbora in 7 članov nadzorstvenega odbora, povečini že dosedanjih odbornikov. Ta lista je bila soglasno sprejeta.

Delegat glavnega odbora prota Dimitrijevič je sporočil pozdrave centrale »Rdečega križa« v Beogradu. O Jugoslovanih v Rusiji je omenil, da je tam še okoli 30.000 naših rojakov. »Rdeči križ« je že začel z inicijativo za njihov povratek, vendar dela težkoče vlada, ker se boji, da bodo prinesli ti ujetniki s seboj mnogo — boljševiškega duha.

Po končanem dnevnem redu se je vršila še debata o nekaterih predlogih, nakar je predsednik dr. Krejči zaključil skoro tri ure trajajoči občni zbor.

ŠAHOVSKI TURNIR V NEWYORKU.

četrtek se je imelo odigrati X. kolo. Igrali so dr. Vidmar z Niemzovičem, Capablanca z Aljechinom in Spielmann z Marshallom. Rezultati še niso znani.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

5. marca, sobota: Ugrabljene Sabinke. Red D.
6. marca, nedelja: ob 20. uri Božji človek. Izven.
7. marca, ponedeljek: Gobsek. Red E.
8. marca, torek: Recitacijski večer Srečka Kosovela. — Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

5. marca, sobota: Mrtve oči. Red E.
6. marca, nedelja: ob 15. uri popoldne Grofica Marica. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
7. marca, ponedeljek: zaprto.

Tematično predavanje o Beethovnovi IX. simfoniji se vrši v torek, dne 8. t. m. ob 6. uri zvečer v pevski dvorani Glasbene Matice v Vegovi ulici. Na povabilo kons. ravnateljstva je prevzel predavanje priznani strokovnjak dr. Josip Mantuani, posamezne odlomke in tipične motive iz simfonije, pa bode izvajal na klavirju konservatorist Lipovšek. Ravnateljstvo vabi na to predavanje.

Klavirski koncert Jadvice Poženelove. V ponedeljek, dne 14. t. m. priredi pianistka Jadviga Poženelova svoj klavirski večer v dvorani filharmonične družbe z izbranim sporedom. Gđ. Jadviga Poženelova je po dovršenem konservatoriju Glasbene Matice obiskovala klavirsko mojstrsko šolo v Parizu pri znameniti profesorici in umetnici Blanche Selva, nato pa eno leto tudi v Madridu. Ponedeljkov koncert je njen prvi javni samostojni koncert v domovini. Predprodaja vstopnic od 7. dalje v Matični knjigarni.

ODDOLŽIMO SE NAJVEČJEMU NARODNEMU BORCU.

Koncem lanskega leta se je ustanovil v okvirju ljubljanskega pododbora Udruženja rezervnih oficirjev in ratnikov odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju. Če smo količkaj objektivni, moramo priznati, da je bil že skrajni čas načeti to vprašanje in da gre rezervnim častnikom vse priznanje, da so se lotili te vzvišene, a tudi težke naloge. Ne prikrivamo dejstva, da sedanje razmere za take akcije niso baš ugodne, kajti pomisliti moramo, da tare vse naše gospodarske kroge težka kriza in da se morajo mnogi zasebniki omejiti v najnujnejših življenjskih potrebščinah, ker vlada povsod pomanjkanje denarja. Toda postavitev spomenika možu, ki je posvetil vse svoje življenje in trud našemu osvobojenju in ujedinenju, je domovinska dolžnost, pred katero

morajo pasti vsi pomisleki in izgovori. Ne sme se zgoditi, da bi nam potomci očitali, da nismo znali ceniti zaslug za osvobojenje izpod tujega jarma. Ni vreden svobode, kdor je ne zna ceniti in kdor ne izkazuje hvaležnosti napram onim, ki so mu jo priborili.

Slovenci smo ob vsaki priliki dokazali, da je nam ljubezen do svobodne domovine najvišji ukaz. Isto moramo storiti tudi sedaj, ko nas poziva odbor za postavitev spomenika kralju Petru, da mu prisločimo na pomoč s prostovoljnimi prispevki. Nabiranje prispevkov za spomenik mora postati vsenarodna akcija, kajti samo na ta način bo mogel odbor uspešno dovršiti svoje delo. Naj ne bo med nami nikogar, ki bi po svojih močeh ne pripomogel, da stori Slovenija čimprej svojo dolžnost napram največjemu med našimi narodnimi velikani. Dokazimo z dejanjem, da so naše besede do svobodne države iskrene! Ljubljana kot kulturno središče Slovenije mora postaviti ta spomenik, ki bo najboljši dokaz, da se Slovenci zavedajo, kaj je storil za nje kralj Peter Osvoboditelj.

Mihail Arcibašev umrl.

V sredo popoldne je zatisnil v neki vojaški bolnici v Varšavi za vedno oči eden od najbolj nadenjenih pesnikov predvojne Rusije, Mihail Arcibašev.

Arcibašev je bil rojen leta 1878 v Moskvi. Že v mladih letih se je jel udejstvovati s peresom. Začel je kot novinar. Sodeloval je pri večih ruskih listih.

Svojo prvo novelico je objavil v vodilnem mesečniku »Ruskoje bogastvo«. Novela je vzbudila veliko pozornost, kajti Arcibašev je bil eden od prvih ruskih pisateljev, ki so pripadali neorealistični smeri. Leta 1905 je izdal svojo prvo zbirko novel. Delo je vzbudilo velikansko senzacijo ter je bilo v par dnevih razprodano. Od njegovih številnih del naj omenimo s njegov slavnim roman »Sannin«, v katerem obravnava najtežje in najbolj kočljive socialne probleme. Za Sanninom je izdal dramatično trilogijo: »Ljubosumnost«, »Strast« in »Boj spolov«. V tem delu slika ženo kot samico, moža kot bestijo ter se zavzema za enakopravnost med možem in ženo.

Ssanin je postal testament za revolucionarno mladino.

Pozneje so privedla Arcibaševa razočaranja do tega, da je svojo duševno smer izpremenil. V številnih novejših novelah na pr. slika žensko samo še kot predmet uživanja.

Za časa prevrata je živel Arcibašev v Moskvi in sicer v veliki bedi. Končno se je izselil v Varšavo, kjer je delal kot član redakcije lista »Za Svobodu« sistematično propagando zoper boljševizem. V Varšavi je napisal dramo »Slepi Faust«, zbirko novel in več manjših črtic.

Gospodarstvo.

× Živinorejsko pasemsko okrožje za Dolensko ima svoj občni letni sestanek živinorejcev v sredo dne 9. marca v Orteneku po prvem jutranjem vlaku iz Ljubljane. Na dnevnem redu je vprašanje naše živinoreje in udeležba na živinski razstavi v Ljubljani. Vabimo živinorejske zadruge in živinorejce ter vse zanimance, da se važnega sestanka množevilno udeležijo.

BORZE

4. marca.

Ljubljana. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 89—89 (89), Vojna škoda 0—342, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 195—197, Ljubljanska kreditna 150—0, Merikantila 98—100, Prašedionna 925—0, Kreditni zavod 160—170, Strojne 85—0, Trbovlje 0—420, Vevče 120—0, Stavbna 55—65, Sešir 104—0. — Blago: Zaključeni 4 vagoni lesa. Tendence za les nespremenjena, za deželne pridelke čvrsta.

Zagreb. Dunaj izplačilo 800.8—803.8, Berlin izplačilo 1349.25—1352.25, Italija izplačilo 248.9—250.9, London izplačilo 276—276.8, Newyork ček 56.75—56.95, Praga izplačilo 168.3—169.1, Švica izplačilo 1094—1097.

Curih. Beograd 9.135, Berlin 123.2375, Newyork 520, London 25.235, Pariz 20.3375, Milan 22.1875, Praga 15.41, Budimpešta 90.85, Bukarešta 3.11, Sofija 3.75, Varšava 58, Dunaj 73.2125.

Ljuba D. Jurković:

ZIVLJENJE IN DNLO NA LJUBLJANSKI UNIVERZI.

Ta primer jasno kaže, kako potrebna in važna je dijaška reprezentanca za vso državo. Nadejamo se, da bodo uvideli to tudi naši beograjski tovariši ter da bodo čimprej osnovali organizacijo, slično našemu Svetu. Politična razdvojenost študentov ne more biti nikaka zapreka. Borba posameznih skupin za vodstvo take dijaške reprezentance naj se, na koncu koncev, dovede na problem, kdo bo boljše reševal splošna dijaška vprašanja in čimbolje izvršil ono, kar potrebujejo vsi in za čemer streme vsi!

Borba posameznih političnih skupin mora pri tem delu dobiti drug značaj. Za širjenje političnih načel so potrebna druga sredstva in drugo polje (agitacija od človeka do človeka, sestanki, zbori, javne diskusije, predavanja, časopisi in podobna sredstva.) To naj premislijo beograjski tovariši in naj takoj prično z delom za svojo reprezentanco in tedaj se bo Nacionalna dijaška unija automatično organizirala.

Toliko o vprašanjih, ki so splošne važnosti za vse študente in za katerih reševanje se že od lanskega leta briga ustanovljeni Svet slušateljev ljubljanske univerze. Razume se, da sem se dotaknil le najvažnejših vprašanj, dasi so številna manjša vprašanja, ki jih z uspehom rešuje ta lepo zasnovana dijaška organizacija, ki more biti vzor beograjskim in zagrebškim akademikom.

(Dalje prih.)

To in ono.

EVIN GREH.

Doslej so interpretirali legendo o grehu v paradizu vedno tako, da je Eva Adama zapeljala, da je torej ženska izvor vsega zla na zemlji.

Sedaj pa je prišel francoski pisatelj Alfred Westphal z novo interpretacijo, ki so jo jeli strogo katoliški pisatelji tudi že resno diskutirati.

V ženskem listu »La Française« vihti Westphal uma svillti meč zoper krivico, ki se godi po njegovem mnenju Evi in njenim hčeram. Borbeno razpoloženi pisatelj vpraša: »Ali je dosedanja interpretacija prvega greha pravilna? Ali je res samo Eva vsega kriva?« ter odgovarja: »Če svetopisemski tekst natančno preštudiramo, moramo priti do zaključka, da se tolmači pomotoma ali pa vedoma napačno.«

Bog svoje zapovedi sploh ni dal Evi, temveč Adamu. Eve takrat sploh še ni bilo, če je vedela, da je Bog prepovedal Adamu jesti prepovedan sad, ji je to kvečjemu Adam sam povedal.

Sicer pa, kdo more trditi, da je bila Eva sploh moralno šibkejša kot Adam. Sveto pismo pravi vendar izrecno, da je bila bolj zvrta, bolj sprejemljiva za iniciativo. Satan je govoril z njo in dala se je kači zapeljati, če ji je ta rekla, da postaneta, če jesta sad prepovedanega drevesa, kot bogova, spoznavajo dobro in slabo. Pravijo, da je riskirala iz radovednosti, toda, ali bi ne bilo bolj pravilno, če bi dejali iz vedoželjnosti, ki se ji imamo zahvaliti za vse naše znanstvene pridobitve?

Dalje je treba upoštevati: Sveto pismo pravi: ... in dala je možu, ki je tudi jedel. Adam je bil starejši od nje, govoril je z Bogom, zakaj naj bi torej ne bil tudi on kriv, oziroma še bolj kriv kot Eva.

Vso svojo moralno moč pa je pokazala Eva, ko ju je stavil Bog na odgovor. Adam se je bal in stril. Igral je zelo klavno vlogo. Hotel je zvaliti vso krivdo na svojo družico, dočim ta njega ni obremenjevala, temveč enostavno odgovorila: »Kaka me je zapeljala in jedla sem.«

Končno je Bog vse tri grešnike preklel. Pri tem je rekel Adamu: »V potu svojega obraza si boš služil svoj kruh.« Evi pa »v bolečih nočeh boš rodila otroke.« Ali ni Adama strožje kaznoval, ker je njegova kazen trajna, Evi-na pa ne? Ali ni hotel s tem poudariti, da smatra Adama za bolj krivega?

V. Dorošević:

LJUDJE VRISKAJO V PEKLU.

Sence so stopile druga za drugo pred Alahu in želele vse isto:

Raj.
Nekatera — zase.
Druge — še za svoje sorodnike.
Tretje — še za svoje prijatelje.
Alah je odgovaril vsem:
»Naj bo!«
In misli! zraven potrj:
»Nihče ne prosí zraven za svojega sovražnika!«

V tem hipu se približa Alahu Aruciunova senca iz Bakuja.

»Kaj želiš?« vpraša Alah.
»Imam sovražnika Zeinala«, pravi Aruciun.

»Kaj? Ti prosiš za svojega sovražnika?« vzdikne radostno Alah.

»Zanji!« pritrdi Aruciun. »Izkaži mi svojo veliko milost in ga pošlji v pekel!«

V tem trenutku stopi bližje Zeinalova senca.

»Kaj želiš?« vpraša Alah.
»Bodi milostljiv in pošlji Aruciuna v pekel! Več si zase ne želim!«

Alah nemišljeno in vragi pograbijo Aruciuna in Zeinala in ga vržejo v pekel.

Ko se je sprejem senc pri Alahu nehal, se je Alah v srcu razžalostil.

»Danes so prišli vsi v raj in celo največji grešniki,« pravi svojim angelom. »Le dva nesrečnejša iz Bakuja se morata peči v pekl. Hudo žal mi je zanju.«

In pošlje angela v pekel, naj pogleda, če se da kaj napraviti za nju.

Angel s eje vrnil z osmojenimi krili in sporočil:

»Vrskata oba od radosti!«
»Kaj? ... Vri ... ska ... ta?« vpraša strmeče Alah.

Angel pripoveduje:

»Ko so vrgli Aruciuna v vrel kotel, je najprej zavpil od bolečin nato pa se hitro zavedel in vprašal:

»Kje je Zeinal?«

In ko je opazil Zeinala na žarečem ražnju, je ves radosten vzdiknil:

»Tako, tako ga dajte!! Še krepkejše! Krepkejše!«

Zeinal se je obrnil na žarečem ražnju ter vprašal:

»Kje je Aruciun?«

In ko opazi Aruciuna v vrelm kotlu je ves srečen zakričal:

»Tako ga dajte, tako, tako! Še bolj! Še bolj!«

In od tedaj dalje vrskata oba od radosti. Aruciun je srečen, ker pečejo Zeinala.

Zeinal je srečen, ker huhajo Aruciuna, in ne želi si ničesar več.

Tako se je zgodilo nekaj, česar ni mogla vedeti naprej naiti Tvoja modrost: ljudje vrskajo v pekl od radosti.

Toda Alah pravi smehljaje:

»To sta pa prav čudovita človeka.«

In da napravi v pekl poseben oddelek:

»Za ljudi iz Bakuja.«

In je dejal:

»Naj vriskajo tam!«

Ko so ljudje iz Bakuja zvedeli o tem, so vzdihnili:

»Oh, če bi nam hotel Alih nakloniti vso svojo milost in bi ukazal, naj kurijo v pekl le z nafto. Potem bi se nafta podražila za petdeset odstotkov ...«

Ilija Erenburg:

Sansanetta.

Zadnje besede so bile odveč, ker so braziljanski pastirji Jolu za zmirom ubili veselje do brbljanja. — Ob dveh ponoči sta kapitan in Jol zagledala dve senci v širokih plaščih. Spustila sta jih hitro v kajuto. Kapitan je prižgal luč in se obrnil stran, da ne bi videl lica žene, ki bo onečastila njegovo kajuto, karte in »Marijo« in morje.

Drugo jutro — se je kadilo iz dimnikov »Marije« in iz kapitanove pipe in ladja je mirno vozila mimo malih otokov z utrdami, svetilnikom in skladišči.

Sele tretji dan se je Gustav Olsun proti večeru odločil, da obišče svoje potnike in v bistvu lahko štejemo to uro, namreč popoldne, 12. avgusta leta 1919., kot tisti čas, ko se je ponesrečilo kapitanovo srce. Vse kar je videl v znani kajuti, je bilo nenavadno. Predvsem vonj. Kakor bi se na majhni trdi klopi razvečelo na tisoč čudežnih cvetic, ki niso spominjale na morsko travo in ki so bile kapitanu doslej neznane. Ko je pogledal na ležišče je opazil bitje nebeške lepote, ki se ga ni upal imenovati z nizkim imenom »žena«; to belo nepremično bitje je ležalo in občudovalo svoje polrazgaljene prsi. Francoz,

ki se je sulkal okrog nje, jo je boječe poklical »Sansanetta«. Kapitan je stal s čepico v rokah pri vratih. Vedel ni, kaj naj stori — oditi ali pa biti tako drzen in poljubiti dami roko, kakor so delali gotovi pomorski častniki, ali pa vzdihniti kakor Jules de Rossignol: »Ljubezen je vihar. — Rešite me!«

Sansanetta je odprla drobna usteca in Gustav Olsun, ki je bil vajen harmoniki podobnih instrumentov in svojega dragega morja, je slišal ljubke, nežne glasove, ki so mogli priti le z nebes.

»Pravi, da je vse, kar ste storili za naju, zelo lepo od vas, kapitan,« — je razlagal Jules de Rossignol, ker Gustav Olsun ni razumel francoščine.

»In zdaj, kaj pravi zdaj«, je vprašal Gustav Olsun naivno, misleč, da še zmiram čuje čudežne zvončke.

Jules de Rossignol je bil malo v zadregi: »O, zdaj nekaj čisto drugega... Zdaj pravi, da hoče tudi ona umreti, če umrem jaz. — Tako silno me ljubi...«

In kakor bi hotel kapitanu dokazati svoje pravice do tolike ljubezni, je prišel Francoz pripovedovati, kako je zaradi Sansanette podcenjeval čast Rossignolov, zapustil očetovo hišo, se ločil od ljubljene Francije, da se za teče zdaj v to strašno deželo, kjer žive stru-

pene muhe in kjer vlada imena mrzlica in neznosna vročina. Toda kapitan ga ni poslušal — gledal je Sansanetto in Sansanetta je gledala svoje polrazgaljene prsi.

Ko je prišel Gustav Olsun čez eno uro na krov, je že vedel o katastrofi, ki se je zgodila. Ni tarnal in ni se boril sam s seboj. Kot kapitan za vožnje po viharjem morju se je navadil gledati pred seboj daljino in premagati vse nevarnosti in vse ovire. Ko je stal Gustav Olsun s svojo pipo na zapovedniškem mostičku in prisluškoval šumenje bližajoč se nevihte, je vedel, da bo nevarnosti in ovir precej, toda cilj njegove vožnje ni bil več Rio de Janeiro, pač pa Sansanettino srce, če je v teh hladnih, polrazgaljenih prsih utripalo sploh kakšno srce.

Dva tedna je bil Gustav Olsun premišljal, kako bi dosegel svoj cilj. Neki Sansanettin stavek ga je že vznemiril: »Če ti umreš, potem umrem tudi jaz.«

Toda kapitan je upal, da je zmožen fudi obvarovati smrti, če že lahko zada smrt.

»Marija« je plula približno sto milj pred mestom Rio de Janeiro ob dolgi verigi skalnatih otokov, kjer ni bilo nobene hiše, nobenega drevesa, nobene trave. Tedaj je Gustav Olsun razumel, da je prišel čas dela. Šel je doli v kajuto in dejal Julesu de Rossignol:

V Rio de Janeiru je pri izkrcavanju stroga policijska kontrola. Mogoče se celo zaradi vas brzojavi sem. Bilo bi boljše, če se izkrcate na enem teh otokov — odtod je tri milje do obale — in se peljete s čolnom dalje.

Jules de Rossignol se ni prepiral. Kapitan pa je vedel, kaj govori. Gustav Olsun je pristavil:

»Da ne vzbudimo pozornosti moštva, vas spustimo čez eno uro s čolnom na morje predno se zdanj vas samega. Najprej odpeljem vas tja, potem se vrnem še po gospo Sansanetto.«

Ko je žena — zaposlena prvi večer, ko jo je kapitan videl, z ogledovanjem svojih prsi — čula svoje ime, je malce okrenila glavo in zazdehalo.

Kapitan je poklical Jola: »Spusti čoln in odpelji mene in tega človeka.«

Na kapitanov ukaz se je »Marija« ob štirih zjutraj ustavila. Mlad, zaspan mornar, ki je bil na straži, ni zapazil, kako so se tri sence spustile po vrvi v čoln. Kapitan in Jol sta veslala in Jules de Rossignol je občudoval zvezdnato južno nebo. V desetih minutah so bili pri otoku. Jol je ostal v čolnu.

»Pojdite za menoj,« je zapovedal Gustav Olsun.

(Dalje prih.)

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilce, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, in brivce

edino le pri trvdki

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene!

Na veliko in malo

V PRAGO

na

14. mednarod i velesejem

ki se vrši

od 20. do 27. marca 1927

odpotujejo

posetniki lahko že 10. marca

50% popust

pri osebnih in brzovlakih na jugoslovanskih in češkoslovaških železnicah.

Brezplačna pojasnila in legitimacije se dobijo pri

MATELIČ & Co.

Čehoslovaški

LJUBLJANA

konzulat v Ljubljani

Kongresni trg 3.

Breg 8.

najugodnejši kupčijski trg v Evropi

Pomladanski velesejem od 6. do 12. marca 1927.

1600 blagovnih skupin iz vseh strok. Zahtevajte podrobna pojasnila in prospekte od častnega zastopstva

Stegu in drugi, Ljubljana,
Gledališka ulica 8, telefon štev. 925.**MALI OGLASI.**

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Premog - čebin

Wolfska 1.11. - Telef. 33

Lesni strokovnjak

starejši, neoženjen, prvovrstna moč, z večletno prakso in prvovrstnimi izpričevanji, z znanjem slovenskega, nemškega in delno italijanskega jezika, želi premeniti službo le k večji lesni industriji. Gre najraje na skladišča ali pa v gozdove. Cenjene ponudbe na upravo lista pod značko »Vesten in marljiv strokovnjak«.

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

ORIGINALNE POTREBŠČINE ZA OPALOGRAPH

preservat, fixat in druge potrebščine vedno v zalogi.
LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6. — Telefon 980.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

reg. zadr. z neom. zav.

Brzljavke: »KMETSKI DOM«. Telefon št. 591

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica štev. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poročstvu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje

vloge na knjižice **6%** brez od-povedi čistih

Večje stalne vloge in vloge v tek. računu po dogovoru.

preskrbuje:

Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8. — 12.1/2, in od 3. — 4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. Lastna knjigovoznica
TELEFON ŠT. 552

TISKARNA »MERKUR«

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statute, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d.
TELEFON ŠT. 552